USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Michala Bobka a soudců Lenky Kaniové a Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **S. B.**, zast. Mgr. Danielem Holým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 846/1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2022, č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-HA10-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2023, č. j. 19 Az 3/2023 - 55,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Danielu Holému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši **8 228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

[1] V záhlaví označeným rozsudkem zamítl Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce (dále „stěžovatel“) rozsudek městského soudu napadá kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Městský soud se podle stěžovatele dostatečně nezabýval žalobními námitkami. Pouze převzal argumentaci žalovaného, aniž zohlednil individuální okolnosti stěžovatelova případu. Vycházel z nedostatečných skutkových zjištění žalovaného založených na neucelených zprávách o zemi původu, které neodpovídaly požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu z důvodu obav

z pronásledování z politických a náboženských důvodů. V zemi původu docházelo k psychickému nátlaku ze strany vládnoucího režimu. Odpůrci režimu jsou pronásledováni zločineckými gangy. Ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu újma způsobená psychickým nátlakem nemusí být závažností obdobná intenzitě hrozící újmy na životě nebo zdraví. V situaci, kdy nelze vyloučit hrozbu pronásledování stěžovatele v jeho zemi původu, měla být v duchu zásady *in dubio pro mitius* mezinárodní ochrana udělena, a to přinejmenším ve formě humanitárního azylu. Městský soud také nezdůvodnil, proč „nepřijal" důkazy předložené stěžovatelem. Řízení před městským soudem bylo konečně zatíženo vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, neboť soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, aniž by proto byly splněny podmínky plynoucí z § 51 s. ř. s.

[4] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel nesprávnost posouzení své žádosti o mezinárodní ochranu zdůvodňuje tím, že – jak všeobecně známo – v X dlouhodobě a ve velké míře probíhají nepokoje mezi příslušníky jednotlivých náboženských vyznání a politických přesvědčení. Stěžovateli měla být přinejmenším udělena doplňková ochrana podle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. S odkazem na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 - 52, stěžovatel dále nesouhlasí s konstatováním, že X je bezpečnou zemí původu. Městský soud ani žalovaný nezjišťovali skutečné poměry v X, obzvláště se zaměřením na region X. Dále stěžovatel odmítá závěr městského soudu o účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu. Napadený rozsudek konečně považuje za nepřezkoumatelný.

[5] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS") se po konstatování přípustnosti kasační stížnosti zabýval její přijatelností ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (k uplatnitelnosti zde vyslovených názorů na současnou úpravu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28). Podstatný přesah bude dán pouze v případech, kdy se kasační stížnost (1) týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu anebo (2) právních otázek řešených dosavadní judikaturou rozdílně. Kasační stížnost podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (3) rovněž v případě potřeby učinit odklon od ustálené judikatury. Konečně bude kasační stížnost přijatelná (4) tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. S ohledem na poslední z uvedených typových případů přijatelnosti, zásadní pochybení v napadeném rozhodnutí NSS shledá především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě *hrubě* pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat *jakékoliv* pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení *tak výrazné intenzity*, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného

rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti NSS omezuje na případy *zjevných* pochybení krajského soudu.

[7] Žádný z uvedených případů přijatelnosti není dán. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[8] Z ustálené judikatury NSS vyplývá, že má-li být rozhodnutí *přezkoumatelné*, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal orgán rozhodující ve věci za rozhodný, jakým způsobem postupoval při utváření právního závěru a proč považuje argumentaci účastníků řízení za nesprávnou (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, či ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75, obdobně též nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06). Platí rovněž, že je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, lze z něho seznat, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou (viz rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130 a ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Azs 242/2020 - 47). K intenzitě vad odůvodnění vedoucích ke zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost dále srov. např. rozsudek NSS ze dne 3. 7. 2018, č. j. 7 As 84/2018 - 46.

[9] Otázkou *zjišťování skutkového stavu v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany* se NSS rovněž opakovaně zabýval – srov. např. usnesení ze dne 3. 9. 2020, č. j. 7 Azs 221/2020 - 20, bod [10] a tam citovaná rozhodnutí. Podle ustálené judikatury NSS platí, že rámec zjišťování skutkového stavu v tomto typu řízení určuje žadatel svými tvrzeními ohledně možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, neboť břemeno tvrzení leží na žadateli. Důkazní břemeno je naopak rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného (např. rozsudky ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, a ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004-89). Správní orgán musí v rámci posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování konfrontovat tvrzení žadatele s reáliemi v zemi jeho původu a za tím účelem si obstarat v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné informace o této zemi (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71, a ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, dále usnesení ze dne 1. 4. 2020, č. j. 1 Azs 501/2020 - 31, či ze dne 31. 3. 2021, č. j. 1 Azs 400/2020 - 33). Rozsah uvedené činnosti správního orgánu však ovlivňuje mimo jiné konkrétnost tvrzení žadatele a jejich věrohodnost, jejíž nižší míra může vyplývat například z rozporů ve výpovědích (např. rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2023, č. j. 10 Azs 122/2023 - 23).

[10] K otázce *posuzování samotných stěžovatelem tvrzených důvodů* udělení mezinárodní ochrany (politické přesvědčení, náboženské vyznání, hrozba ze strany soukromých osob) rovněž existuje početná judikatura NSS. K pronásledování pro uplatňování politických práv nebo zastávání politických názorů srov. např. rozsudek ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 317/2020 - 28. Pronásledováním z důvodu náboženského vyznání se NSS zabýval např. v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77. K otázce pronásledování a obav

z případných výhružek ze strany soukromých osob se NSS vyjádřil například v rozsudcích ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, či ze dne ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 - 47.

[11] V tomto ohledu stěžovatel především nekonkretizoval, jaké konkrétní formě pronásledování by v případě svého návratu do vlasti měl být podroben. Obecný poukaz na psychický nátlak vyvíjený ze strany vládnoucího režimu příliš prostoru pro posouzení jeho azylového příběhu neskýtá. Stejně tak stěžovatel nerozvedl, na jakých skutečnostech zakládá důvodnost svých obav z pronásledování. Totéž platí ve vztahu k případné hrozbě skutečného nebezpečí vážné újmy. K obecné obavě z návratu do země původu konstatoval NSS např. v rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, že obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení mezinárodní ochrany. V rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 - 45, pak NSS uvedl, že za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

[12] Také k otázce *(ne)provedení či (nesprávného) hodnocení stěžovatelem předložených důkazů* městským soudem existuje judikatura NSS. V duchu principu plné jurisdikce není krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí omezen ve skutkových otázkách tím, co zde nalezl správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ze známých hledisek závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Ovšem v případech, kdy soud přistoupí k vlastnímu dokazování a opakuje důkazy provedené již předtím správním orgánem, hodnotí provedené důkazy jednotlivě i v souhrnu tak, aby došlo k jejich vzájemnému skloubení a provázání s důkazy provedenými a zhodnocenými správním orgánem a soud nadále vycházel ze skutkového a právního stavu takto zjištěného, ovšem ve vztahu ke správnímu orgánu s důsledky předvídanými v § 78 odst. 5 a 6 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99). Podle rozsudku NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, poté platí, že pokud účastník není ani k výzvě soudu schopen uvést, co konkrétně má jím navrhovaný důkaz ve vztahu k danému případu dokázat, pak soud nemusí takový důkaz provádět.

[13] Ve světle citované judikatury městský soud správně dovodil, že žalovaný si opatřil dostatek podkladů pro zhodnocení azylové relevance obecných tvrzení stěžovatele. Dospěl ke korektnímu závěru, že tato tvrzení důvodnost udělení mezinárodní ochrany v žádné ze zákonem předvídaných forem nezakládala. NSS nadto souhlasí s městským soudem, že okolnosti podání žádosti o mezinárodní ochranu nasvědčují závěru o účelovém jednání stěžovatele vedeném snahou o legalizaci pobytu v ČR. Institut mezinárodní ochrany však není možné chápat jako jeden z prostředků k legalizaci pobytu cizince na území (srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010 - 49). Odkaz stěžovatele na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 Az 58/2020 - 52, poté není příléhavý, neboť v tam posuzované věci se jednalo o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný ve svém rozhodnutí zdůvodnil, proč stěžovatelem navrhované důkazní prostředky nevzal za podklady pro rozhodnutí. Městský soud poté

v protikladu k přesvědčení stěžovatele vysvětlil, proč z těchto prostředků v řízení před žalovaným (video o nepokojích v X a novinový článek o nepokojích po komunálních volbách v X) rovněž nezjistil pro případ stěžovatele relevantní skutečnosti.

[14] Kasační stížnost stěžovatele se tudíž týká otázek, k nimž existuje judikatura NSS. Soud tuto judikaturu neshledává rozpornou, rovněž necítí potřebu se od ní odchýlit. Nedospěl ani k závěru, že by městský soud uvedenou judikaturu nerespektoval nebo při posouzení věci jinak zásadním způsobem pochybil, což by mohlo negativně zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[15] Ani stěžovatelem namítanou vadu řízení v podobě rozhodnutí bez nařízení jednání v rozporu s § 51 s. ř. s. NSS neshledal. Jak NSS ověřil ze spisu městského soudu, stěžovatel byl vyzván k vyjádření, zda s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasí, a poučen o následcích pro případ, že nesouhlas nevyjádří. Výzva (nacházející se ve spisu městského soudu na č. l. 20) byla po opakovaných marných pokusech o doručení (na adresu stěžovatelem uvedenou) v souladu s § 50 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, doručena vyvěšením na úřední desce soudu.

[16] Konečně námitku týkající se neudělení humanitárního azylu žalobce neuplatnil v žalobě, ačkoli tak učinit mohl. Jedná se proto o kasační námitku nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Nadto NSS připomíná, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a rozhodnutí o něm podléhá správnímu uvážení. Jak NSS konstatoval v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, správní rozhodnutí pak podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.

[17] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.) Stěžovatel v řízení úspěch neměl. Nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[19] Stěžovateli byl v řízení o kasační stížnosti podle § 35 odst. 8 s. ř. s. ustanoven zástupce z řad advokátů. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). NSS přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby (převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání ve věci samé – § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, dále jen „advokátní tarif“), každý v hodnotě 3 100 Kč (§ 9 odst. 2 advokátního tarifu). K odměně náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože advokát soudu doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna zástupce a náhrada jeho hotových

výdajů o 21 % odpovídajících výši této daně. Celkem tedy odměna spolu s náhradou hotových výdajů ustanoveného zástupce činí 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. ledna 2024

Michal Bobek
předseda senátu